

Nr 5 A.

Godkänd av första kammaren den 5 april 1924.
Godkänd av andra kammaren den 5 april 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1924—1925 under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande nr 5.)

Till Konungen.

1:o) Uti den till riksdagen den 2 januari 1924 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1924—1925 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag) att

dels godkänna följande stat för socialdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	31,000 »
Ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören	4,500 »

Förslagsanslag 268,100 kronor;

dels ock vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 272,600 kronor, med 4,500 kronor till 268,100 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har alltså

dels godkänt följande stat för socialdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	31,000 »
Ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören	4,500 »

Förslagsanslag 268,100 kronor,

dels ock nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli*, nu 272,600 kronor, med 4,500 kronor till 268,100 kronor.

Sociala verk och inrättningar.

2:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att för riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Riksdagen har för *riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

3:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att

dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till ordinarie stat för försäkringsrådet,

dels ock vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till försäkringsrådet, nu 87,000 kronor, med 4,000 kronor till 83,000 kronor.

Vid anmälan av förevarande anslagsäskande har departementschefen bland annat anfört, att den av sistlidet års riksdag gjorda framställningen angående omorganisation av försäkringsrådet för närvarande vore föremål för behandling av statens besparingskommitté samt att då något förslag i berörda hänseende icke vore att förvänta från kommittén inom sådan tid, att proposition i ämnet hunne föreläggas innevarande års riksdag, någon ändring för nästa budgetår icke borde äga rum i avseende å rådets ordinarie personal. Med hänsyn till att riksdagen i samband med ovanberörda framställning ifrågasatt möjligheten av att vid den nuvarande presidentens inträde i pensionsåldern ledningen av försäkringsrådet anförtros åt en befattningshavare av lägre tjänstegrad än president, har departementschefen vidare framhållit, att det syntes honom lämpligt att, då chefsbefattningen torde bliva ledig före ingången av nästa budgetår, låta befattningen från ledigblivandet tills vidare uppehållas på förordnande.

Med anledning av vad departementschefen i sistberörda hänseende anfört, har riksdagen velat såsom sin mening uttala, att det förordnande å befatt-

ningen i fråga, som må komma att meddelas, torde böra givas i sådan form, att omorganisationen av försäkringsrådet ej därmed föregripes.

Det av departementschefen förordade förslaget till ordinarie stat för försäkringsrådet har riksdagen funnit sig böra bifalla.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels godkänt det av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till ordinarie stat för försäkringsrådet,

dels ock nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *försäkringsrådet*, nu 87,000 kronor, med 4,000 kronor till 83,000 kronor.

4:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och har alltså för *upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

5:o På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 6) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 115,300 kronor.

6:o Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisat, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister*, ett extra förslagsanslag av 120,000 kronor.

7:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till bestridande av kostnaderna för centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,700 kronor.

Riksdagen har till bestridande av kostnaderna för *centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 18,700 kronor.

8:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för särskilda skiljedomare i arbetstvister* anvisat ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

9:o På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 10) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisat, att för *befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket* utgå i huvudsaklig överensstämmelse med gällande grunder, ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

10:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att för budgetåret 1924—1925 anvisa till bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas, ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har för budgetåret 1924—1925 anvisat till *bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas*, ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

11:o) Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 12) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *understöd i vissa fall åt genom tobaksmonopolets införande nödlidande personer* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 160,000 kronor.

12:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 13) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels medgivit, att såsom provisoriska avlöningstillägg må för budgetåret 1924—1925 utgå till yrkesinspektrisen ett belopp av 2,500 kronor, därav 1,650 kronor betraktas såsom lön och 850 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt till en var av de ordinarie kvinnliga assistenterna ett belopp av 1,800 kronor, därav 1,200 kronor betraktas såsom lön och 600 kronor såsom tjänstgöringspenningar, skolande i fråga om åtnjutande av nämnda avlöningstillägg i tillämpliga delar gälla enahanda bestämmelser, som fastställts beträffande avlöningar å stat för ifrågavarande tjänstemän,

dels ock för *beredande av provisoriska avlöningstillägg åt vissa ordinarie befattningshavare vid yrkesinspektionen* för nämnda budgetår beviljat ett extra anslag av 6,100 kronor.

13:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 77,900 kronor.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena (nr 63) inom första kammaren och den andra (nr 123) inom andra kammaren, vari föreslagits, att riksdagen måtte såsom bidrag till föreningen för arbetarskydd i Stockholm för budgetåret 1924—1925 bevilja ett understöd av 6,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»I bilagan till 1924 års statsverksproposition, femte huvudtiteln, hemställer statsrådet och chefen för socialdepartementet att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet för budgetåret 1924—1925 måtte anvisas ett extra anslag av kronor 2,000:—.

Med anledning härav tillåta vi oss framhålla följande.

Föreningen för arbetarskydd bildades i Stockholm år 1905.

Föreningens ändamål är att väcka och underhålla intresset för åstadkommande och förbättrande av redan befintliga skyddsanordningar samt att intressera de av olycksfallen och dess följder närmast berörda arbetarna och arbetsgivarna, att var och en på sitt sätt bidra till deras förebyggande.

Detta mål söker föreningen nå genom

- 1) att samla modeller, teckningar och beskrivningar över skyddsanordningar, avsedda att förebygga och motverka olycksfall och yrkessjukdomar,
- 2) att genom utställning av skyddsanordningar, anslag, avsedda att uppsättas å arbetsplatserna, av preparater, utvisande sjukliga förändringar på yrkessjukdomarnas område, visa arbetsgivare, industriverkschefer, arbetare och andra intresserade, huru skyddsföreskrifterna funktionera och huru sjukdomar vid utöandet av vissa yrken uppstå och kunna förebyggas,
- 3) att utbreda kännedom om lämpliga skyddande och profylaktiska åtgärder genom klargörande bilder och skriftliga meddelanden,
- 4) samt genom att anskaffa och sprida kännedom om inhemska och utländska böcker, tidskrifter och andra trycksaker, vilka behandla frågor beträffande skyddsföreskrifter, yrkeslagstiftning och därmed sammanhängande angelägenheter.

Föreningen har i av densamma förhyrd lokal anordnat en för allmänheten fritt tillgänglig utställning i huset Birgerjarlsgatan 32 i Stockholm och därstädes under de senaste åren anordnat demonstrationer av utställningsföremålen samt föredrag för olika kontingenter arbetare, tillhörande särskilda fackliga sammanslutningar, för elever vid tekniska- och yrkesskolor, hantverksinstitut, tekniska högskolan, Karolinska institutet, socialpolitiska institutet, tjänstemän vid de statliga verk och institutioner, vilka handlägga hithörande ärenden, samt allmänheten. Föredragen hava åskådliggjorts medelst förevisande av skioptikonbilder samt särskilda för ändamålet anskaffade filmer.

Dessutom har föreningen kostnadsfritt utlånat serier ur sitt rikhaltiga material av skioptikonbilder till lärare vid yrkesskolorna i övriga delar av landet, till yrkesinspektionens befattningshavare m. fl.

Kännedomen om föreningen och intresset för dess verksamhet ha varit i ständig stegring. Så hava arbetsgivarna i landet under årens lopp i ökat antal hänvänt sig till föreningen med förfrågningar om skyddsglasögon, ansiktsmasker och andra skyddstekniska anordningar.

Föreningen har från och med år 1913 ett eget organ »Arbetarskyddet», vilken tidskrift utkommer varje månad och innehåller illustrerade och andra artiklar i hithörande ämnen. Denna periodiska skrift bidrager ej minst att hos landets arbetsgivare och arbetare väcka, utbreda och vidmakthålla intresset för arbetarskyddsfrågor och socialförsäkring över huvud taget.

Föreningen har åtnjutit statsanslag 1906 med kronor 2,000:—, 1907—1909 med kronor 4,000:—, 1910—1912 med kronor 6,000:—, 1913—1920 med kronor 4,000:—, 1921—1922 med kronor 8,000:— och 1923 med kronor 4,000:—.

I särskild skrivelse har föreningen anhållit att för år 1924 komma i åtnjutande av ett understöd för sin verksamhet av kronor 6,000:—.

Socialministern har som nämnts föreslagit riksdagen att bevilja ett belopp

av allenast kronor 2,000: — för innevarande år, därvid åberopande ej mindre nödvändigheten att nedbringa statens utgifter än även sänkningen i prisnivån, vilken för föreningen skulle vara ägnad att möjliggöra ett minskande av dess utgifter.

Vi hålla emellertid före, att nedskärning av ett så blygsamt tillmätt anslag som kronor 6,000: — till en förening, som i hög grad genom sin gagneliga och behjärtansvärda verksamhet avser att förebygga även statliga utgifter genom minskat antal olycksfall, icke i detta fall är lämpligt. Tvärtom kan staten, genom att med ett högre anslag giva föreningen ett kraftigt stöd, själv bespara sig utgifter, till vilka nedprutningen icke kommer att stå i någon som helst rimlig proportion. Härförutom är föreningen *i verkligt behov* av det högre anslaget, då situationen för närvarande för densamma ter sig synnerligen bekymmersam.

Ett anslag av allenast kronor 2,000: — skulle vidare, även om hänsyn toges till den lägre prisnivån, som inträffat efter krigsåren, vilken knappast kan anses annat än i ringa grad kommit föreningen till del, utgöra en väsentlig sänkning av det understöd som *före år 1914* tillerkänts föreningen.

Föreningens utställning har under de förflutna åren betydligt utökats i omfång genom tillkomsten av nya utställningsföremål, varigenom den gamla lokalen blivit för liten för föreningens behov och större och dyrare sådan måst förhyras.

I de flesta övriga europeiska länder utgå betydligt högre anslag till jämförbara inrättningar. I Finland t. ex. har staten — som ju även riktigtast är — själv tagit denna angelägenhet helt och hållet om händer, och i Holland utgick år 1921 ett statligt och kommunalt understöd av ej mindre än 11,000 floriner, motsvarande i vårt mynt cirka 16,500 kronor.»

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har för det ändamål, varom nu är fråga, statsbidrag utgått till föreningen för arbetarskydd i Stockholm för vart och ett av åren 1913—1920 med 4,000 kronor, för åren 1921 och 1922 med 8,000 kronor samt för innevarande budgetår med 4,000 kronor.

I sin till Eders Kungl. Maj:t ingivna framställning om statsbidrag för år 1924 har föreningen framhållit, att föreningen, som avsåge att på sätt som hittills fullfölja sin uppgift, med bekymmer måste se sina möjligheter därtill stäckta, därest ej ett högre statsbidrag för år 1924 än det, som kommit föreningen till del för år 1923, kunde beredas densamma. Då någon minskning av föreningens redan nu mycket beskurna utgifter ej vore möjlig, utan en ökning snarare syntes vara nödvändig för fullföljande av en planerad och börjad utvidgning av utställningens hygieniska avdelning, hade föreningen hemställt om ett till 6,000 kronor förhöjt statsbidrag för år 1924.

I sitt över föreningens framställning avgivna utlåtande har socialstyrelsen anført, att några siffermässiga belägg för den av föreningen hävdade uppfattningen i fråga om sin bekymmersamma ekonomiska ställning vid ett bibehållande av det lägre statsbidraget icke kunnat framläggas, då det senast avslutade bokföringsåret omfattade år 1922, under vilket ännu det högre statsanslaget utgått. Emellertid vore det enligt styrelsens mening tydligt,

att ett statsanslag för år 1924 å 4,000 kronor utgjorde ett avsevärt svagare stöd för föreningen än vad som lämnats densamma under de närmast föregående tio åren. Socialstyrelsen har dock ansett sig icke kunna tillstyrka högre belopp än det senast beviljade.

Eders Kungl. Maj:t har emellertid nu på angivna skäl föreslagit, att berörda statsbidrag skulle för budgetåret 1924—1925 begränsas till 2,000 kronor, under det att motionsvis ifrågasatts, att bidraget måtte beviljas med av föreningen begärt belopp eller 6,000 kronor.

Vid den prövning, riksdagen ägnat de sålunda väckta förslagen, har riksdagen, med hänsyn till den gagnande verksamhet, föreningen för arbetarskydd hittills måste anses hava utövat, samt det behjärtansvärda syfte, föreningen avser att främja, funnit föreningen alltjämt vara värd understöd av statsmedel. Riksdagen har sålunda ansett, att statsbidrag bör beviljas föreningen jämväl för budgetåret 1924—1925. Vad storleken av statsbidraget beträffar, har emellertid riksdagen, som å ena sidan funnit skäl icke föreligga för en höjning av nu utgående bidrag, men å andra sidan ej heller kunnat bifalla en så stor nedsättning av detsamma, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit, ansett sig böra bestämma bidraget i fråga för budgetåret 1924—1925 till 3,000 kronor.

Riksdagen har alltså i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och ovanberörda motioner, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att

dels besluta sådan ändring av den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen, att däri under femte huvudtiteln, statens tvångsarbetsanstalter, från och med den 1 juli 1924 införes följande:

assistent B 11,

dels, med ändring av vad därutinnan tidigare beslutits, bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter från och med den 1 juli 1924 på följande sätt:

Antal befattningar.	Avlöning och lönegrad enligt löneplanen.
1 direktör	B 17
1 direktör	B 15
1 pastor och förste lärare	B 15
1 kamrerare	B 14
1 assistent	B 12
1 assistent	B 11
1 assistent	B 9
2 assistenter, kvinnliga	C 6
1 trädgårdsmästare	B 6
3 uppsyningsmän	B 5

Antal befattningar.	Avlöning och lönegrad enligt löneplanen.
11 förste förmän	B 4
41 förmän	B 2
3 första vaktfruar.....	C 3
13 vaktfruar	C 1,

dels föreskriva, att de av 1921 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande tjänstemän vid statens tvångsarbetsanstalter skola från och med den 1 juli 1924 äga tillämpning jämväl å ifrågavarande assistentbefattning i 11:e lönegraden,

dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med den 1 juli 1924,

dels ock vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter, nu 532,000 kronor, med 12,500 kronor till 519,500 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, vad först tvångsarbetsanstalten å Svartsjö beträffar, att den nu å övergångsstat uppförda lärarbefattningen därstädes skulle ersättas med en å ordinarie stat uppförd assistenttjänst. Mot denna förändring har riksdagen icke haft något att erinra. Med hänsyn till omfattningen av den undervisning, som, enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, numera åvilas läraren vid anstalten, har riksdagen ock funnit sig böra medgiva, att assistenten i lönehänseende jämställas med assistenter av 2:a klass vid fångvårdsstaten och sålunda placeras i 11:e lönegraden av den i 9 § av avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk intagna löneplan.

Vidkommande härefter Eders Kungl. Maj:ts förslag om höjning av nu utgående arvode till läkaren vid Svartsjöanstalten har riksdagen likaledes av den i ämnet lämnade utredningen blivit övertygad om, att för erhållande av fullt kompetent innehavare av befattningen i fråga en förhöjning av läkararvodet torde vara ofrånkomlig. Enligt riksdagens mening synes detsamma emellertid icke böra ställas i relation till någon viss löneklass i det nya lönesystemet, utan lärar arvodet böra bestämmas till i avrundat tal 5,000 kronor. Någon nedsättning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare har dock icke på grund härav ansetts böra ske, utan har densamma liksom övriga av Eders Kungl. Maj:t å staten för Svartsjöanstalten föreslagna anslagsposter, mot vilkas beräkning riksdagen ej haft något att erinra, upptagits i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Vad slutligen beträffar Eders Kungl. Maj:ts framställning, i vad densamma avser anslag till tvångsarbetsanstalten i Landskrona, har riksdagen funnit sig böra ansluta sig till vad Eders Kungl. Maj:t i skilda hänseenden härutinnan föreslagit.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat sådan ändring av den vid avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila

statsförvaltningen, fogade tjänsteförteckningen, att däri under femte huvudtiteln, statens tvångsarbetsanstalter, från och med den 1 juli 1924 införes följande:

assistent B 11,

dels med ändring av vad därutinnan tidigare beslutits, bestämt antalet ordinarie befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter från och med den 1 juli 1924 på följande sätt:

Antal befattningar.	Avlöning och lönegrad enligt löneplanen.
1 direktör	B 17
1 direktör	B 15
1 pastor och förste lärare	B 15
1 kamrerare	B 14
1 assistent.....	B 12
1 assistent.....	B 11
1 assistent.....	B 9
2 assistenter, kvinnliga	C 6
1 trädgårdsmästare	B 6
3 uppsyningsmän	B 5
11 förste förmän	B 4
41 förmän.....	B 2
3 första vaktfruar	C 3
13 vaktfruar	C 1,

dels föreskrivit, att de av 1921 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande tjänstemän vid statens tvångsarbetsanstalter skola från och med den 1 juli 1924 äga tillämpning jämväl å ifrågavarande assistentbefattning i 11:e lönegraden,

dels godkänt det av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade förslaget till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med den 1 juli 1924,

dels ock nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter, nu 532,000 kronor, med 12,500 kronor till 519,500 kronor.

16:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen ur riksstaten utslutit det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter: *övergångsstat*.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Riksdagen har till *driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Riksdagen har till *driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

19:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister ett extra anslag av 41,445 kronor,

dels ock till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 33,300 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har icke givit riksdagen anledning till erinran, och får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat

dels till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister ett extra anslag av 41,445 kronor,

dels ock till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 33,300 kronor.

20:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21)

att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

dels till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräkning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m. ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

dels såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor,

dels ock till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården ett extra anslag av 3,600 kronor;

ävensom medgiva,

dels att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1924—1925 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vårdtag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

dels att den behållning, som må återstå å det på 1922 års riksstat uppförda förslagsanslaget, högst, 100,000 kronor, till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, vid utgången av budgetåret 1923—1924, jämväl efter sistnämnda tidpunkt må användas för samma ändamål,

dels ock att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassvolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Såsom den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen för de anslag, varom nu är fråga, utvisar, må enligt de år 1921 tillkomna bestämmelserna angående statsbidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, dylikt bidrag utgå till erkänd alkoholistanstalt med högst 3 kronor 50 öre och till enskild alkoholistanstalt med högst 3 kronor, allt för vård dag räknat. För åren 1921 och 1922 bestämdes också de utgående driftkostnadsbidragen till dessa maximibelopp. För tiden därefter har däremot en sänkning av bidragen ägt rum. För första halvåret 1923 har sålunda Eders Kungl. Maj:t fastställt bidragsbeloppen för vård dag till 3 kronor för erkända och 2 kronor 50 öre för enskilda anstalter, och för budgetåret 1923—1924 hava beloppen bestämts till respektive 2 kronor 75 öre och 2 kronor 25 öre.

Vidkommande anslagsbehovet för nästkommande budgetår, har nu Eders Kungl. Maj:t med hänsyn till den sänkning av prisnivån, som ägt rum sedan år 1921, ansett sig böra räkna med att statsbidragsbeloppen kunna nedsättas till respektive 2 kronor 50 öre och 2 kronor för vård dag, och har under denna förutsättning det erforderliga anslagsbeloppet synts kunna beräknas till 90,000 kronor. Då emellertid Eders Kungl. Maj:t ansetts böra hava möjlighet att, om så skulle visa sig behöfligt eller lämpligt, vidtaga jämkning i de ifrågasatta bidragsbeloppen, har någon ändring i avseende å nuvarande maximibelopp synts icke böra företagas och hava jämväl i övrigt de gällande författningsbestämmelserna lämnats orubbade.

Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda ifrågasatt har icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen ej heller haft något att erinra emot, att bidrag till driftkostnaderna utgår från nyssnämnda anslag till alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog efter samma grunder, som under de senaste åren tillämpats.

Eders Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag med enahanda belopp, som för innevarande budgetår ägt rum, *dels* för bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m., *dels* såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter, *dels ock* till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården har riksdagen likaledes funnit sig böra bifalla.

Då riksdagen ej heller funnit skäl till erinran vare sig emot Eders Kungl. Maj:ts förslag ifråga om dispositionen av 1922 års anslag till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m. eller mot vad Eders Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit riksdagen, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat

dels såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader* ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

dels till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.* ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

dels såsom bidrag till *anordnande av erkända alkoholistanstalter* ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor,

dels till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården ett extra anslag av 3,600 kronor;

ävensom medgivit,

dels att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1924—1925 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vårdtag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

dels att den behållning, som må återstå å det på 1922 års riksstat uppförda förslagsanslaget, högst. 100,000 kronor till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, vid utgången av budgetåret 1923—1924, jämväl efter sistnämnda tidpunkt må användas för samma ändamål,

dels ock att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassvolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 15,000 kronor.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har riksdagen till behandling förehatt

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 65) och den andra inom andra kammaren (nr 45), vari hemställts, att anslaget till Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling för upprätthållande av dess upplysningsbyrås verksamhet måtte även för budgetåret 1924—1925 utgå med 10,000 kronor, att anslaget till internationella byrån i Lausanne mot alkoholismen måtte för budgetåret 1924—1925 beviljas med oförändrat belopp eller 1,500 kronor, samt att samtliga anslagen till nykterhetens främjande och motarbetande av dryckenskapens följder måtte utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel samt överflyttas från femte till åttonde huvudtiteln,

dels ock i hithörande delar två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 160) och den andra inom andra kammaren (nr 230), vari bland annat och så vitt nu är fråga föreslagits, att riksdagen måtte för sin del till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 155,000 kronor, varav skulle utgå bidrag till nu ifrågasvarande organisationer med högst 5,000 kronor till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran verksam-

het, högst 1,000 kronor till järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet, högst 10,000 kronor till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet och högst 1,500 kronor såsom bidrag till uppehållande av internationella byrån i Lausanne för alkoholismens bekämpande *samt att riksdagen måtte besluta, att besparingarna å de under femte huvudtiteln (vid punkt 22, nr 30, sid. 60 och 61 i årets statsverksproposition) omförmälda reservationsanslagen skola överföras till åttonde huvudtiteln och såsom reservationsanslag få av Kungl. Maj:t disponeras för de ändamål, för vilkas främjande dessa medel ursprungligen av riksdagen beviljades.*

Vid den prövning, riksdagen ägnat Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har riksdagen funnit sig böra bifalla detsamma, i vad det angår anvisandet av de till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran verksamhet samt till järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet äskade anslagen å respektive 5,000 och 1,000 kronor.

Vad däremot angår de anslag Eders Kungl. Maj:t begärt för främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet samt till bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet, vilka anslag för innevarande budgetår utgå med respektive 10,000 och 1,500 kronor, har riksdagen, i betraktande av de begränsade ekonomiska resurser, varöver dessa organisationer förfoga, icke kunnat bifalla de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna reduceringarna av anslagen ifråga, utan har riksdagen härutinnan ansett sig böra ansluta sig till de motionsvis framställda yrkandena om dessa anslags bibehållande vid de belopp, varmed de för närvarande utgå.

Motionsvis har ock föreslagits, att samtliga anslagen till nykterhetens främjande och motarbetande av dryckenskapens följder måtte utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel och överflyttas från femte till åttonde huvudtiteln samt att riksdagen måtte besluta, att besparingarna å de under femte huvudtiteln omförmälda reservationsanslagen för nu berörda ändamål skola överföras till åttonde huvudtiteln och såsom reservationsanslag få av Eders Kungl. Maj:t disponeras för de ändamål, för vilkas främjande dessa medel ursprungligen av riksdagen beviljades. Detta förslag har synts riksdagen väl motiverat. Vad särskilt angår förflyttning av de under femte huvudtiteln nu utgående anslag till nykterhetens främjande, skulle, såsom i motionerna I: 160 och II: 230 framhållits, genom en dylik förflyttning de av anslagen berörda organisationerna komma att ställas under skolöverstyrelsens överinseende, varigenom sagda styrelse kunde i ett sammanhang pröva och bedöma de ärenden, som röra undervisnings- och upplysningsverksamheten i nykterhetsfrågan. Den överflyttning av anslagen, som riksdagen sålunda anser böra genomföras, torde dock icke böra äga rum förrän från och med budgetåret 1925—1926 och förutsätter riksdagen alltså, att förslag i berörda hänseende av Eders Kungl. Maj:t framlägges för nästkommande riksdag.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och ovanberörda motioner

dels till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 17,500 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel;

dels ock beslutat, att av nämnda anslag skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

a) till främjande av svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapets verksamhet	kronor	5,000: —
b) till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet	»	1,000: —
c) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet	»	10,000: —
d) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet	»	1,500: —
		Summa kronor 17,500: —

22:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 23) har riksdagen, i likhet med vad innevarande budgetår ägt rum, för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 170,000 kronor.

23:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 24) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 anvisat, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda tid av *tillsyn över understödsföreningar*, ett extra anslag av 6,000 kronor.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att till bestridande av kostnaderna för arbetsrådet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 61,150 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till bestridande av kostnaderna för *arbetsrådet* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 61,150 kronor.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att för upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 574,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot den av departementschefen föreslagna beräkningen av de i förevarande anslag ingående utgiftsposterna, får alltså anmäla, att riksdagen för *upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m.*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 574,000 kronor.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att *dels* för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 23,000,000 kronor; *dels ock* medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens

bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har alltså

dels för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 23,000,000 kronor,

dels ock medgivit, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag till barntillägg för personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av pensionsförsäkringslagen blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ävensom till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

27:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) att för budgetåret 1924—1925 anvisa, att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, ett extra anslag av 5,050,000 kronor.

Riksdagen har för budgetåret 1924—1925 anvisat, att utgå som *bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen*, ett extra anslag av 5,050,000 kronor.

28:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) medgiva, att av det förslagsanslag, som kan komma att för budgetåret 1924—1925 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså anmäla, att riksdagen medgivit, att av det förslagsanslag, som för budgetåret 1924—1925 beviljats för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må *för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* jämlikt de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

29:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att till ersätt-

ning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 155,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit riksdagen har riksdagen funnit sig böra bifalla. Att frågan om dyrtidstillägg för nästkommande budgetår för statens befattningshavare icke varit föremål för riksdagens prövning, har riksdagen ansett icke böra föranleda till uppskov med beviljande av förevarande anslag.

Riksdagen har alltså till *ersättning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 155,000 kronor.

30:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att till täckande av postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1924—1928 för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 85,000 kronor.

Riksdagen har till täckande av *postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1924—1928* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 85,000 kronor.

31:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 32) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *ersättning till häradsskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar* för budgetåret 1924—1925 beviljat ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

32:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att till understöd åt svenska fattigvårdsförbundet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till *understöd åt svenska fattigvårdsförbundet* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor.

33:o Med anledning av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 34) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för gäldande av *Sveriges bidrag till den internationella föreningen för barnaskydd* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

34:o På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 35) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till *statsinspektion av fattigvården* anvisat ett extra anslag av 49,650 kronor.

35:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till uppförande eller inrättande av i lagen om fattigvården avsedda arbetshem anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Riksdagen har för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till *uppförande eller inrättande av i lagen om fattigvården avsedda arbetshem* anvisat ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

36:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att för budget-

året 1924—1925 till beredande av statsbidrag till driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården avsedda arbetshem anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning och får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1924—1925 till beredande av statsbidrag till *driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården avsedda arbetshem* anvisat ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

37:o) I en inom första kammaren väckt motion, nr 55, har hemställts, att till understöd åt Drottning Sophias skyddshem för budgetåret 1924—1925 må anvisas ett extra anslag av 3,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Allt sedan för år 1917 har å extra stat av riksdagen anvisats medel till understöd åt Drottning Sophias skyddshem, under de två första åren med 2,500 kronor och under åren 1919—1922 med 4,000 kronor årligen, för budgetåret 1923—1924 med 3,000 kronor.

Sedan hemmets styrelse i skrivelse den 14 maj 1923 anhållit om statsunderstöd jämväl för 1924—1925, har emellertid Kungl. Maj:t, på sätt av statsverkspropositionen den 2 januari 1924 framgår, vid anmälan av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, funnit framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Statsrådet och chefen för socialdepartementet hade under åberopande av sitt uttalande rörande frågan om fortsatt statsbidrag åt enskilda föreningar och stiftelser avstyrkt anslag för skyddshemmets ändamål.

Att statens finansiella ställning för närvarande är i visst betryck och kräver sparsamhet är onekligen en hård sanning. Men sparsamhetens inriktande mot enskilda inrättningar, som för samhället äro av verklig vikt, inrättningar, som med huvudsakligt anlåtande av offervilliga medborgares gåvor fullgöra plikter, som eljest ålegat staten, kan icke vara till gagn. Vad årtal på frivillighetens väg uppbyggt till fromma för vår kultur och vårt folks väl kan genom att under en brydsam tid lämnas utan påräknat stöd, inom några korta år kullkastas för att aldrig mer kunna resas på nytt. Det är en dålig hushållning att låta huset förfalla för att spara på underhållet. Och viktigare än mycket annat är vidmakthållandet av de verk i det tysta, som bära samhällets etiska uppgifter.

Drottning Sophias skyddshem bereder vård och uppfostran åt unga flickor, som fallit i brott eller eljest visat sig i behov av stödjande händer. Vid hemmet vårdas intill 15 skyddslingar från olika delar av landet. Dess ekonomi kan endast med största svårighet upprätthållas utan det bidrag, som under senare år utgått av statsmedel. Visserligen hava vid skilda tillfällen gåvor och donationer tillförts hemmet, genom vilka inkomster och utgifter kunnat med statsbidragets hjälp balanseras. Bortfaller statsbidraget, måste kapitalet tillgripas och snart resurserna vara uttömda.

Såsom bilaga fogas härvid den senaste revisionsberättelsen. Med avseende å denna är likväl att märka, att den under år 1922 influtna »Elisa-

beth Nordlunds donationsfond» dubbelförts, så att den upptagits dels under kapitalkontot och dels bland inkomsterna för 1922 under posten »gåvor och bidragskonto» kronor 19,001:56, vilken post med frånräknande av nämnda donation alltså utgör endast kronor 9,001:56. I följd härav hade posten »inkomster större än utgifter» kronor 11,043:35 rätteligen bort upptagas till endast kronor 1,043:35. Av donationen får nämligen, såsom revisorererna anmärkt, endast den årliga räntan användas.

Vid sådant förhållande äro inkomsterna alldeles för otillräckliga för verksamhetens uppehållande, helst som styrelsen redan förra året stått och fortfarande står inför den ofrånkomliga nödvändigheten att låta verkställa både inre och yttre reparationer å hemmets fastighet. Omkostnaderna här för äro beräknade till 5,777 kronor och därav är intet utfört mer än uppförandet av ett plank, som kommer att draga en kostnad av cirka 1,500 kronor.

Förvaltningen är ytterst sparsam. De kontanta lönerna till de vid skyddshemmet anställda, nämligen en föreståndarinna, en medhjälpärlinna och en slöjdlärlarinna, utgå för närvarande med resp. 1,600, 1,050 och 600 kronor.»

Såsom i förevarande motion framhållits, har riksdagen årligen alltsedan år 1917 till understöd åt Drottning Sophias skyddshem anvisat medel å extra stat, för de två första åren 2,500 kronor, för åren 1919—1922 4,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 3,000 kronor.

I motionen har nu hemställts, att skyddshemmet i fråga måtte komma i åtnjutande av statsunderstöd för nästkommande budgetår med enahanda belopp som det för innevarande budgetår beviljade.

Vid den prövning, riksdagen ägnat denna fråga, har riksdagen med hänsyn till den behjärtansvärda verksamhet, Drottning Sophias skyddshem utövar, och i betraktande av att en indragning av varje statsunderstöd under förhandenvarande förhållanden, då möjligheterna att erhålla bidrag på frivillighetens väg från enskilda torde vara ringa, skulle kunna vålla rubbning i verksamhetens fortgång, ansett sig böra tilldela hemmet understöd jämväl för budgetåret 1924—1925. Vad understödets belopp beträffar, har riksdagen emellertid funnit detsamma böra begränsas till 2,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion till understöd åt Drottning Sophias skyddshem för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor.

38:o) I en inom andra kammaren väckt motion, nr 248, har hemställts, att till understöd åt frälsningsarméns räddningshem för budgetåret 1924—1925 må anvisas ett extra anslag av 9,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»Sedan några år har under femte huvudtiteln, rubriken »Diverse sociala ändamål», utgått bl. a. anslag till frälsningsarméns räddningshem. År 1923 utgick detta anslag med ett belopp av 9,000 kronor.

I årets statsverksproposition är anslaget helt indraget under motivering, att det varit ett kristidsanslag. Att så icke borde vara förhållandet framgår av socialstyrelsens uttalande 1923 angående denna verksamhet, vari det

heter, att socialstyrelsen »alltjämt ansåge, att verksamheten vid hemmen med hänsyn såväl till dess humanitära syfte som det synbarligen förtjänstfulla sätt, på vilket den bedrivs, vore förtjänt av det allmännas omvårdnad.

Utän att dock här ingå på bedömande av det motiv, som föranlett anslagets indragande hemställa vi, att anslaget måtte utgå med samma belopp som under föregående år.»

Till understöd åt frälsningsarméns räddningshem har riksdagen å tilläggsstat för år 1921 och å extra stat för år 1922 anvisat särskilda förslagsanslag, högst, vardera å 10,000 kronor. Något anslag för ändamålet äskades icke för första halvåret 1923, då utbetalning av statsbidraget för nämnda år ansågs kunna anstå till årets senare hälft. För innevarande budgetår utgår anslaget, såsom i motionen erinrats, med 9,000 kronor.

Vid dessa anslags beviljande har förutsatts, att Eders Kungl. Maj:t såsom villkor för understödens åtnjutande föreskreve, att räddningshem skulle stå under tillsyn av överståthållarämbetet respektive vederbörande länsstyrelse, till vilken myndighet ärligen av hemmet skulle avgivas av revisionsberättelse åtföljd redogörelse för hemmets verksamhet under närmast föregående år, samt att en av Eders Kungl. Maj:t utsedd revisor skulle å kronans vägnar deltaga i granskningen av hemmets förvaltning och räkenskaper.

Då 1921 års riksdag anvisade anslag för ändamålet i fråga, anförde riksdagen, att riksdagen, som till fullo uppskattade den ur samhällets synpunkt behjärtansvärda uppgift, frälsningsarmén genom sina räddningshem fyllde, likväl icke utan tveksamhet ansåge sig böra medgiva, att statsunderstöd för denna verksamhet anvisades. Riksdagen ansåge nämligen, att, då den av enskilda och föreningar i vår tid utövade verksamheten i avsevärd grad vidgats, stor försiktighet borde iakttagas i fråga om utsträckande av statens ekonomiska understödjande av dylik verksamhet, när eljest fara föreläge, att anspråken på statens mellankomst komme att svälla ut till alltför stora proportioner. Riksdagen fann jämväl, att även om den uppfattningen numera gjorde sig allt kraftigare gällande, att det allmänna borde så långt som möjligt själv påtaga sig viktigare uppgifter av samhällelig art, man icke torde böra förbise betydelsen av att den enskilda offervilligheten allt framgent toges i anspråk för sådana samhällsintressen, som utan olägenhet kunde tillgodoses på sådant sätt. Med hänsyn hertill och i betraktande av att den då rådande ekonomiska situationen krävde största sparsamhet med statens medel på alla områden, ansåg sig riksdagen böra begränsa de av Eders Kungl. Maj:t för nu ifrågakvarande ändamål äskade anslagen, 20,000 kronor å såväl 1921 års tilläggsstat som å 1922 års stat, till 10,000 kronor för vardera året.

Såsom ovan nämnts, utgår statsunderstödet till hemmen i fråga för innevarande budgetår med ett till 9,000 kronor nedsatt belopp, med vilket belopp motionärerna ansett, att understöd jämväl för nästkommande budgetår bör hemmen beviljas.

Då samma skäl, riksdagen anført mot en indragning av varje statsunderstöd till Drottning Sophias skyddshem, måste anses gälla även för

frälsningsarméns räddningshem, har riksdagen alltså funnit understöd jämväl böra beviljas ifrågavarande hem för budgetåret 1924—1925, varvid riksdagen emellertid utgår från, att samma villkor, som för innevarande budgetårs anslag finnas stadgade, i fortsättningen föreskrivas för understödets åtnjutande. Beträffande understödets storlek har detsamma synts riksdagen skäligen böra bestämmas till 6,000 kronor, varigenom understöden till Drottning Sophias skyddshem och frälsningsarméns räddningshem proportionsvis lika nedsätts.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av ifrågavarande motion, till understöd åt *frälsningsarméns räddningshem* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 6,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38) *dels* besluta sådan ändring i den ordinarie staten för medicinalstyrelsen, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet, veterinärrådet m. m. från och med den 1 juli 1924 nedsättes från 80,000 kronor med 7,000 kronor till 73,000 kronor, *dels ock* vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen, nu 351,100 kronor, med 7,000 kronor till 344,100 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså

dels beslutat sådan ändring i den ordinarie staten för medicinalstyrelsen, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet, veterinärrådet m. m. från och med den 1 juli 1924 nedsättes från 80,000 kronor med 7,000 kronor till 73,000 kronor,

dels ock nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *medicinalstyrelsen*, nu 351,100 kronor, med 7,000 kronor till 344,100 kronor.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (punkt 39) har riksdagen beslutat att ur riksstaten utesluta det ordinarie anslaget till *övergångsstat för medicinalstyrelsen*.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att för upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 28,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså anmäla, att riksdagen för *upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 28,000 kronor.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att, med godkännande av den utav departementschefen i statsrådsprotokollet förordade ändringen i avlönings- och omkostnadsstaten för statens bakteriologiska laboratorium, i riksstaten uppföra det ordinarie anslaget till statens bakteriologiska laboratorium med oförändrat belopp, 102,290 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med godkännande av den utav departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i avlönings- och omkostnadsstaten för statens bakteriologiska laboratorium, i riksstaten uppfört det ordinarie anslaget till *statens bakteriologiska laboratorium* med oförändrat belopp 102,290 kronor.

43:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) har riksdagen i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av driften vid statens bakteriologiska laboratorium*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 35,000 kronor.

44:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen uppfört det ordinarie anslaget till *statens rättskemiska laboratorium* med oförändrat belopp, 16,750 kronor.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att till upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,400 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har till *upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 2,400 kronor.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att för upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

Riksdagen har för *upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 18,000 kronor.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46), att höja det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare, nu 1,588,800 kronor, med 27,500 kronor till 1,616,300 kronor.

Såsom i statsrådsprotokollet erinrats, föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen i en den 14 mars 1921 avlåten proposition, nr 262, bland annat, medgiva, att å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare finge från och med år 1922 uppföras ytterligare tio provinsialläkare med en årlig avlöning av 5,500 kronor, därav 4,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunde komma två ålderstillägg, vardera å 500 kronor. I samband härmed föreslogs en motsvarande höjning av det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare jämte en sänkning med 10,000 kronor av det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för extra provinsialläkares avlöande.

Eders Kungl. Maj:ts berörda förslag var i huvudsak byggt på ett av 1916 års provinsialläkardistriktkommitté den 16 december 1920 dagtecknat betänkande. I detta hade kommittén återupptagit frågan om förändring av extra provinsialläkardistrikt till ordinarie och grundat sitt förslag i nämnda hänseende på samma princip, som tillämpats vid de åren 1911, 1918 och 1920 beslutade

ändringarna av provinsialläkardistriktsindelningen i riket, nämligen att staten i främsta rummet bör sörja för, att sjukvården på landsbygden blir på ett tillfredsställande sätt ordnad, och sålunda ansvara för kostnaderna för avlöning av de läkare, som hava att ombesörja denna sjukvård. Kommitténs förslag avsåg inrättande av 98 nya ordinarie provinsialläkardistrikt, av vilka 10 skulle bildas av distrikt, som av kommittén år 1917 föreslagits till extra, 81 bildas av 82 nuvarande extra distrikt och 7 nybildas. De ifrågasatta nya provinsialläkardistrikten, av kommittén indelade efter behovsgraden i tre grupper med respektive 29, 31 och 38 i var och en av grupperna, skulle inrättas successivt inom en tidrymd av 10 år, så att under de 3 första åren inrättades de till första gruppen hänförda distrikten, under därpå följande 3 år de, som hänförts till andra gruppen, och under därpå följande 4 år de, som upptagits i tredje gruppen; och skulle i enlighet härmed i första hand från och med år 1922 inrättas 10 distrikt, utvalda ur första gruppen.

I sin skrivelse den 15 juni 1921, nr 313, anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen bifallit propositionen i fråga om uppförande å ordinarie stat av ytterligare 10 provinsialläkare samt höjning av det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare. Beträffande förslaget om inrättande av nya provinsialläkardistrikt gjorde riksdagen följande principuttalande:

»Enär det föreliggande förslaget står i överensstämmelse med den uppfattning rörande en tillfredsställande anordning av läkarvården på landsbygden, åt vilken riksdagen vid upprepade tillfällen givit uttryck, synes någon principiell erinran ej vara att göra mot förslaget, sådant det nu föreligger, om inrättande av 10 nya provinsialläkardistrikt. Med hänsyn till det rådande finansiella läget torde man dock på detta område tillsvidare böra framgå med den största varsamhet, och riksdagen vill med styrka betona, att ett bifall till det föreliggande förslaget på intet sätt får betraktas såsom något ståndpunktstagande till den av kommittén framlagda distriktsregleringsplanen. Riksdagen anser, att man under nuvarande förhållanden icke bör för detta ändamål åsamka statsverket utgifter i större omfattning än som efter prövning kan befinnas oundgängligen nödvändigt. Lika med departementschefen håller riksdagen vidare före, att det bör överlämnas åt Eders Kungl. Maj:t att efter ytterligare utredning bestämma, vilka de ifrågasatta nya provinsialläkardistrikten skola bliva, och förutsätter riksdagen härvid såsom självfallet, att hänsyn i främsta rummet tages till de landsändar, där behovet i berörda hänseende gjort sig starkast gällande. Vid bestämmandet av läkarnas stationeringsort bör jämväl tillses, att detta sker så, att befolkningens behov inom distriktets olika delar väl tillgodoses.»

1922 och 1923 års riksdagar hava sedermera beslutat nyinrättande av ytterligare tjugu provinsialläkardistrikt, varigenom sålunda ungefär en tredjedel av det i provinsialläkardistriktskommitténs regleringsplan upptagna antalet nya ordinarie distrikt beslutats och varigenom möjlighet åvägabragts för avhjälpan av den mest trängande läkarbristen i vissa delar av landet.

Departementschefen har nu, under framhållande av, att ett stort behov av förbättring av läkarvården på landsbygden visserligen allt fortfarande föreläge men att detta behov dock icke vore så trängande, att det ej medgäve ett kortare uppskov med inrättandet av ytterligare antal nya provinsialläkar-

distrikt, i besparingssyfte ansett sig förhindrad tillstyrka uppförande å avlöningsstaten av nya provinsialläkartjänster under nästa budgetår. Härvid har departementschefen dock betonat, att denna åtgärd måste betraktas såsom tillfällig.

Vid den prövning, riksdagen ägnat denna fråga, har riksdagen under förhandenvarande ekonomiska förhållanden funnit sig böra ansluta sig till departementschefens till frågan intagna ståndpunkt. Riksdagen vill dock härvid, i likhet med departementschefen, uttryckligen betona, att uppskovet med nyinrättande av provinsialläkartjänster allenast är av tillfällig beskaffenhet, och vill riksdagen uttala den förväntan, att anslag må kunna för ändamålet beviljas redan av nästkommande års riksdag, varigenom uppskovet skulle kunna begränsas till endast ett halvt år.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, höjt det ordinarie anslaget till *förste provinsialläkare och provinsialläkare*, nu 1,588,800 kronor, med 27,500 kronor till 1,616,300 kronor.

48:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 47) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsialläkare ävensom för anställande av biträdande förste provinsialläkare* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 48,400 kronor.

49:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) att till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden, att utgå enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran vare sig mot den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna sänkningen av de statsbidrag, varom här är fråga, eller mot storleken av det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet, får alltså anmäla, att riksdagen till *bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden*, att utgå enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att till provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare, att utgå på sätt Eders Kungl. Maj:t bestämmer, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 238,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har till *provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare*, att utgå på sätt Eders Kungl. Maj:t bestämmer, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 238,000 kronor.

51:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare* i enlighet med av riksdagen god-

kända grunder för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

52:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 51) har riksdagen beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl.* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptagit något belopp.

53:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 52) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels beslutat att beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *avlöning åt civila läkarstipendiater* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptaga något belopp,

dels ock medgivit, att av uppkomna reservationer å nämnda anslag må för bestridande av kostnaderna för avlöningsförhöjning åt fyra civila läkarstipendiater under samma budgetår användas ett belopp av 6,000 kronor.

54:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) har riksdagen nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till extra provinsialläkares avlöande*, nu 30,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

55:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54), att för beredande av dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har för beredande av *dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare* enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor.

56:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55)

dels godkänna följande ordinarie stat för hospital och asyler, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	7,000,000 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	225,000 »
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,975,000 »

B. Omkostnader.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> ..	800,000 »
<u>Summa <i>förslagsanslag</i></u>	<u>10,000,000 kronor</u>

dels vid bifall härtill nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler, nu 10,065,000 kronor, med 65,000 kronor till 10,000,000 kronor.

dels ock medgiva, att vid Kopparbergs läns landstings upptagningsanstalt för sinnessjuka vid Sätters hospital må beredas plats för ytterligare två manliga patienter, att dagavgiften för det sålunda ökade antalet patienter må utgå efter samma grunder, som äro gällande beträffande nu befintligt antal platser å upptagningsanstalten, samt att i övrigt med avseende å den utvidgade anstalten må i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som meddelats i förut av riksdagen godkända villkor för ifrågavarande upptagningsanstalts uppförande.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser ordinarie staten för statens hospital och asyler, har riksdagen funnit sig böra bifalla.

Då riksdagen ej heller haft något att erinra emot den av Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningen angående upplåtande av ytterligare två platser vid Sätters hospital å Kopparbergs läns landsting samt mot vad Eders Kungl. Maj:t i samband därmed föreslagit, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels godkänt följande ordinarie stat för hospital och asyler, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> ...	7,000,000	kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	225,000	»
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,975,000	»

B. Omkostnader.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	800,000	»
<hr/> Summa <i>förslagsanslag</i> 10,000,000 kronor		

dels nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *hospital och asyler*, nu 10,065,000 kronor, med 65,000 kronor till 10,000,000 kronor,

dels ock medgivit, att vid Kopparbergs läns landstings upptagningsanstalt för sinnessjuka vid Sätters hospital må beredas plats för ytterligare två manliga patienter, att dagavgiften för det sålunda ökade antalet patienter må utgå efter samma grunder, som äro gällande beträffande nu befintligt antal platser å upptagningsanstalten, samt att i övrigt med avseende å den utvidgade anstalten må i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som meddelats i förut omförmälda av riksdagen godkända villkor för ifrågavarande upptagningsanstalts uppförande.

57:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56) har riksdagen nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *övergångsstat för hospital och asyler*, nu 122,520 kronor, med 107,280 kronor till 15,240 kronor.

58:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) har riksdagen beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptagit något belopp.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att *dels* nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa, nu 427,000 kronor, med 35,000 kronor till 392,000 kronor, *dels ock* medgiva de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 17, och den andra inom andra kammaren, nr 23, vari hemställts, att den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningen av statsbidragen till sinnesslö- och epileptikeranstalterna må träda i kraft först med 1925 års ingång

samt att i anledning härav förslagsanslaget till anstalterna för obildbara sinnesslöa, nu 427,000 kronor, nedsättes icke — såsom föreslagits — till 392,000 kronor utan allenast till 410,000 kronor,

förslagsanslaget till anstalterna för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, nu 665,000 kronor, nedsättes icke — såsom föreslagits — till 595,000 kronor utan allenast till 630,000 kronor,

och förslagsanslaget till epileptikeranstalterna, nu 95,000 kronor, nedsättes icke — såsom föreslagits — till 92,000 kronor utan allenast till 93,500 kronor;

dels ock, i hithörande delar, en inom andra kammaren väckt motion, nr 121, vari, bland annat och så vitt nu är fråga, föreslagits, att riksdagen ville, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för de ordinarie förslagsanslagen till bidrag för driftskostnaderna vid anstalter för obildbara sinnesslöa, anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och epileptikeranstalter, uppföra nämnda ordinarie anslag i riksstaten med respektive 427,000 kronor, 665,000 kronor och 95,000 kronor.

Vad till en början beträffar frågan om storleken av statsbidragen till ifrågavarande anstalter har riksdagen efter övertvägande funnit desamma under nästkommande budgetår böra i någon mån reduceras. De skäl, som anförts mot en ifrågasatt sänkning av nu utgående bidrag, hava visserligen synts riksdagen värda ett visst beaktande, men torde med hänsyn till nödvändigheten av att åstadkomma en begränsning av statsutgifterna en mindre nedsättning av bidragen kunna vidtagas.

De av Eders Kungl. Maj:t föreslagna reduceringarna av bidragen har riksdagen emellertid icke kunnat undgå att finna väl högt tilltagna. Enligt riksdagens mening kan nämligen en så stark beskäring av statsbidragen befaras föranleda till, att desamma redan inom en snar framtid åter måste regleras. Då det emellertid torde få anses ur alla synpunkter önskvärt, att bidragsbeloppen icke gång efter annan ändras, utan att de bidrag, som nu beslutas, kunna under den närmaste framtiden lämnas orubbade, har riksdagen ansett sig böra bestämma bidragsbelopp, som falla emellan de nu utgående och de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna. Riksdagen har sålunda fastställt statsbidragens belopp till:

för *obildbara sinnesslöa* högst 180 kronor;

för *bildbara sinnesslöa*

i *uppfostringsanstalt* 180 kronor för interna elever och 90 kronor för externa elever, med iakttagande liksom hittills, att statsbidrag till enskild anstalt må utgå med högst nämnda belopp,

i *arbetshem* 135 kronor eller, där arbetshemmet är enskilt, högst nämnda belopp, och

i av arbetshem anordnad *kontrollerad familjevård* högst 90 kronor; samt för *fallandesjuka* (eventuellt blinda sinnesslöa)

i *uppfostringsanstalt* 225 kronor och

i *arbetshem* likaledes 225 kronor,

allt för halvår, respektive lästermin.

I övrigt torde de villkor och bestämmelser, som för närvarande gälla för statsbidrag, i enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, lämnas oförändrade.

Vidkommande härefter tidpunkten för ikraftträdandet av de av riksdagen sålunda beslutade nedsättningarna av statsbidragens belopp, har riksdagen med hänsyn till att de anstalter, varom här är fråga, äro upprättade av landsting, kommuner eller enskilda föreningar och stiftelser, vilka samtliga uppgöra sin budget för kalenderår, funnit sig böra bifalla det i denna del motionsvis framställda yrkandet, att reduceringen av statsbidragen skall träda i kraft först med 1925 års ingång.

Till följd av denna riksdagens ståndpunkt måste en höjning av samtliga nu ifrågavarande, av Eders Kungl. Maj:t äskade anslag äga rum. Anslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa har sålunda bestämts till oförändrat belopp, 427,000 kronor, anslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, till 647,500 kronor och anslaget till epileptikeranstalterna till 100,000 kronor.

Riksdagen får alltså under nu förevarande punkt anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt ovanberörda motioner

dels upptagit det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för obildbara sinnesslöa*, med oförändrat belopp, 427,000 kronor,

dels och medgivit här ovan berörda ändringar i grunderna för anslagets användning.

60:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) och under hänvisning till vad riksdagen under nästföregående punkt anför, får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag samt under nästföregående punkt omförmälda motioner

dels nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för bildbara sinnesslöa*, som icke äro fallandesjuka, nu 665,000 kronor, med 17,500 kronor till 647,500 kronor,

dels och medgivit de under punkt 59 berörda ändringar i grunderna för anslagets användning.

61:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) och under hänvisning till vad riksdagen under punkt 59 härovan anför, får riksdagen

anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag samt under punkt 59 omförmälda motioner

dels höjt det ordinarie förslagsanslaget till *epileptikeranstalter*, nu 95,000 kronor, med 5,000 kronor till 100,000 kronor,

dels ock medgivit de under sagda punkt berörda ändringarna i grunderna för anslagets användning.

62:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar ett extra anslag av 19,500 kronor,

dels till bidrag till driftkostnader i övrigt vid nämnda anstalt ett extra förslagsanslag av 20,500 kronor,

dels ock till vissa inredningsarbeten m. m. vid samma anstalt ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

De beräkningar, som legat till grund för Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, i vad detsamma avser avlönings- och omkostnadsstater för Salbohedsanstalten, hava icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen alltså anvisat de för staternas fastställande erforderliga anslagsbeloppen. Innan större erfarenhet vunnits rörande behovet av ytterligare manlig arbetskraft vid anstalten, har riksdagen sålunda ansett sig icke böra, såsom motionsvis (I: 32) föreslagits, besluta anställandet av ännu en arbetsledare. Riksdagen förutsätter dock, att därest förstärkning med dylik arbetskraft under här ifrågavarande budgetår skulle visa sig oundgängligen erforderlig, Eders Kungl. Maj:t torde hava tillfälle att provisoriskt tillgodose behovet härutinnan.

Vad beträffar kostnaderna för de av Eders Kungl. Maj:t till utförande föreslagna ändringsarbetena, vilka arbeten äro erforderliga för beredande av möjlighet till ökad beläggning av anstalten, hava dessa synts riksdagen skäligen. Då även övriga till utförande föreslagna arbeten torde vara av behovet påkallade samt skäl till erinran mot de beräknade kostnaderna icke synts föreligga, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat

dels till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar* ett extra anslag av 19,500 kronor,

dels till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid nämnda anstalt* ett extra förslagsanslag av 20,500 kronor,

dels ock till *vissa inredningsarbeten m. m. vid samma anstalt* ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

63:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) ej mindre för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor ett extra anslag av 8,600 kronor,

dels ock till bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 12,500 kronor,

än även medgiva, att för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av departementschefen i statsrådsprotokollet förordat förslag, av vissa ytterligare ändrings- och reparationsarbeten m. m. vid samma anstalt må av det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget å 14,075 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten användas ett belopp av högst 12,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag i fråga om anslag, dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavarna vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor, dels till bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt har riksdagen funnit sig böra bifalla.

Då Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om dispositionen av det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt vid nu ifrågavarande anstalt för vissa ändrings- och reparationsarbeten m. m. icke heller givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen ej mindre för budgetåret 1924—1925 anvisat

dels till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor* ett extra anslag av 8,600 kronor,

dels ock till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt* ett extra förslagsanslag av 12,500 kronor,

än även medgivit, att för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordat förslag, av vissa ytterligare ändrings- och reparationsarbeten m. m. vid samma anstalt må av det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget å 14,075 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten användas ett belopp av högst 12,000 kronor.

64:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl.* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptagit något belopp.

65:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att till täckande av motsedd brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 6,500 kronor.

Riksdagen har till *täckande av motsedd brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 6,500 kronor.

66:o På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 65), har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor.

67:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66) att till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 330,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har alltså till *bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra reservationsanslag av 330,000 kronor.

68:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) *dels* nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 2,790,000 kronor, med 272,000 kronor till 2,518,000 kronor, *dels ock* medgiva av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringar i grunderna för anslaget användning.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har riksdagen till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 30, och den andra inom andra kammaren, nr 40, vari hemställts, att riksdagen ville, med avslag på Eders Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för användningen av det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalterna, uppföra nämnda anslag i riksstaten med 2,900,000 kronor,

dels en inom andra kammaren väckt motion, nr 102, vari yrkats, att riksdagen ville, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förslag om nedsättning av anslaget och ändring i grunderna för det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, besluta, att det skall utgå med det belopp och efter de grunder, som gälla från 1 januari 1924,

dels ock en inom samma kammare väckt motion, nr 121, vari, bland annat och så vitt nu är fråga, föreslagits, att riksdagen ville, med avslag på Eders Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för det ordinarie förslagsanslaget till tuberkulossjukvårdsanstalter, uppföra nämnda ordinarie anslag i riksstaten med 2,790,000 kronor.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, skulle statsbidragen till nu ifrågavarande anstalter från och med 1925 års ingång nedsättas till 1 krona 60 öre för tuberkulossjukhus, 1 krona 25 öre för tuberkulossjukstugor och tuberkulosavdelningar vid lasarett samt till likaledes 1 krona 25 öre för kustsanatorier.

I likhet med vad fallet varit beträffande statsbidragen till sinnesslöanstalterna och epileptikeranstalterna, har riksdagen, som väl ansett en begränsning av statsbidragen till de anstalter, varom nu är fråga, under förhandenvarande förhållanden vara påkallad, emellertid funnit sig icke kunna medgiva de nedsättningar av bidragen, Eders Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag innebär, dock att bidragen till tuberkulossjukstugor och tuberkulosavdelningar vid lasarett synts riksdagen kunna bestämmas i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag. Av enahanda skäl, riksdagen anförte mot en alltför stark beskärning av statsbidragen till sinnesslöanstalterna och epileptikeranstalterna — att de bidrag, som nu beslutas, böra under den närmaste framtiden lämnas orubbade — har riksdagen sålunda, vad angår statsbidragen

till tuberkulossjukhus och kustsanatorier, efter övervägande funnit sig böra fixera bidragen till 1 krona 75 öre för de förra och 1 krona 35 öre för de senare, allt för dag och patient.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag beträffande tidpunkten för de nya grundernas ikraftträdande har riksdagen icke haft något att erinra.

På grund av vad riksdagen sålunda beslutat, erfordras en höjning av det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet med i runt tal 112,000 kronor till 2,630,000 kronor.

Riksdagen har alltså, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt ovanberörda motioner,

dels nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter*, nu 2,790,000 kronor, med 160,000 kronor till 2,630,000 kronor,

dels ock medgivit de av riksdagen här ovan berörda ändringarna i grunderna för anslagets användning.

69:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68) att för beredande av bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de statsunderstödda kustsanatorierna för budgetåret 1924—1925 bevilja ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Att, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, det nya kustsanatoriet i Nynäshamn likställas med övriga statsunderstödda kustsanatorier i det avseende, varom nu är fråga, har riksdagen funnit sig böra medgiva. Då det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet ej heller givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för beredande av *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de statsunderstödda kustsanatorierna* för budgetåret 1924—1925 beviljat ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

70:o På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 69) har riksdagen beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård* i riksstaten för budgetåret 1924—1925 icke upptagit något belopp.

71:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, att användas i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

I likhet med departementschefen har riksdagen ansett, att en nedsättning av nu utgående anslag till folksanatorierna är av den ekonomiska situationen påkallad. Riksdagen, som sålunda ansett sig böra begränsa anslaget i fråga, har icke funnit skäl till erinran mot det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet. Detta belopp är ock av enahanda storlek som det anslag, som utgått till och med år 1917.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna*, att användas i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t

meddelade bestämmelser, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 200,000 kronor.

72:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 71) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till statsbidrag för *understödjande av dispensärverksamhet*, under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande, anvisat ett extra förslagsanslag av 400,000 kronor.

73:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72) att för budgetåret 1924—1925 anvisa, att utgå efter av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder,

dels såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmets poliklinik ett extra anslag av 15,000 kronor,

dels ock såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid hemmets klinik ett extra förslagsanslag av 28,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag har för budgetåret 1924—1925 anvisat, att utgå efter av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder,

dels såsom *bidrag till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmets poliklinik* ett extra anslag av 15,000 kronor,

dels ock såsom *bidrag till upprätthållande av verksamheten vid hemmets klinik* ett extra förslagsanslag av 28,000 kronor.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73) att för beredande av bidrag, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder, till medellösa personer för resor till och från radiumhemmet i Stockholm för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Den ändring i avseende å grunderna för erhållande av statsbidrag, varom nu är fråga, som av departementschefen föreslagits, har riksdagen ansett sig böra bifalla. Riksdagen förutsätter dock, att bestämmelserna i ämnet vid tillämpningen icke bliva alltför snävt tolkade.

Då det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för beredande av bidrag, enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordade grunder, till *medellösa personer för resor till och från radiumhemmet i Stockholm* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

75:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76) att *dels* nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, nu 137,000 kronor, med 13,000 kronor till 124,000 kronor, *dels ock* medgiva av departementschefen i statsrådsprotokollet förordad ändring i grunderna för anslagens användning.

I likhet med departementschefen har riksdagen ansett, att en nedsättning av statsbidragen till ifrågavarande anstalter bör kunna vidtagas. Då riksdagen ej heller haft något att erinra emot de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna bidragsbeloppen, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *kliniker vid vanförestal-
terna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg*, nu 137,000 kronor, med 13,000
kronor till 124,000 kronor,

dels ock medgivit den av departementschefen i statsrådsprotokollet över
socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i grunderna för an-
slagets användning.

76:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77) har riksdagen

dels nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *underhåll av skol- och upp-
fostringshem för vanföra*, nu 73,000 kronor, med 8,000 kronor till 65,000
kronor,

dels ock medgivit den av departementschefen i statsrådsprotokollet över
socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i grunderna för an-
slagets användning.

77:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78) att höja det
ordinarie förslagsanslaget för bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till
och från vanförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol-
och uppfostringshem, nu 60,000 kronor, med 15,000 kronor till 75,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla den av Eders Kungl. Maj:t före-
slagna förhöjningen av förevarande förslagsanslag, har alltså höjt det ordi-
narie förslagsanslaget för *bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till och
från vanförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol- och upp-
fostringshem*, nu 60,000 kronor, med 15,000 kronor till 75,000 kronor.

78:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning
(punkt 79) har riksdagen,

dels nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *de i Stockholm, Göteborg och
Hälsingborg av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisnings-
anstalterna för vanföra m. m.*, nu 136,000 kronor, med 16,000 kronor till
120,000 kronor,

dels ock medgivit den av departementschefen i statsrådsprotokollet över
socialärenden den 2 januari 1924 förordade ändringen i grunderna för an-
slagets användning.

79:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80) att nedsätta
det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av kostnader för allmän hälso-
och sjukvård, nu 1,200,000 kronor, med 300,000 kronor till 900,000 kronor.

Vad departementschefen under förevarande punkt anfört och föreslagit,
har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Enligt vad till riksdagens kännedom kommit, har emellertid medicinal-
styrelsen, som tagit under övervägande, huruvida icke statsverkets utgifter
för nu ifrågavarande sjukvård kunde ytterligare något sänkas, i skrivelse till
Eders Kungl. Maj:t den 4 februari 1924 föreslagit, att ersättning för serologisk
undersökning av blodprov sänkes från 5 till 3 kronor. Med utgångspunkt
från de under första halvåret av år 1923 vid poliklinikerna för kostnadsfri
undersökning och behandling av könssjuka tagna blodproven kunde beräknas,
att statsverkets utgifter under ett år genom en sådan sänkning skulle minska
med omkring 7,500 kronor. Härtill komme minskning i utgifter för prov,

som tagas av andra läkare än poliklinikläkare och som jämväl undersökas mot ersättning av statsmedel.

Med hänsyn till vad sålunda anförts, har medicinalstyrelsen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådan ändring av § 1 i kungörelsen den 13 december 1918 angående ersättning av statsmedel för läkarundersökning, läkemedel m. m. enligt 6 § i lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar och av det vid kungörelsen fogade formulär, att för serologisk undersökning av blodprov skall utgå ersättning med 3 kronor.

Riksdagen, som anser sig hava anledning antaga, att ifrågavarande förslag kommer att av Eders Kungl. Maj:t godtagas, har med hänsyn härtill funnit det nu äskade anslaget kunna nedsättas med ytterligare 10,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av kostnader för *allmän hälso- och sjukvård*, nu 1,200,000 kronor, med 310,000 kronor till 890,000 kronor.

80:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81), att för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Riksdagen har för *lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

81:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) att för budgetåret 1924—1925 anvisa

dels till bestridande av kostnaderna för statens skola för utbildning av distriktssköterskor ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor,

dels till stipendier för sjuksköterskor för genomgående av nämnda skola ett extra anslag av 16,000 kronor,

dels ock för beredande av statsbidrag för anställning av distriktssköterskor i enlighet med gällande grunder ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

De särskilda förslag, Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt framlagt, har riksdagen ansett sig böra bifalla och får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat

dels till bestridande av kostnaderna för *statens skola för utbildning av distriktssköterskor* ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor,

dels till *stipendier för sjuksköterskor* för genomgående av nämnda skola ett extra anslag av 16,000 kronor,

dels ock för beredande av *statsbidrag för anställning av distriktssköterskor* i enlighet med gällande grunder ett extra förslagsanslag av 200,000 kronor.

82:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84) att för beredande av statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av 640,000 kronor.

Mot den av departementschefen ifrågasatta utsträckningen av rätten för distriktsbarnmorska att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring har riksdagen icke haft något att erinra. Då riksdagen jämväl funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande det under före-

varande punkt åskade anslagsbeloppets storlek, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för beredande av *statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 640,000 kronor.

83:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att höja det ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen, nu 67,283 kronor, med 2,100 kronor till 69,383 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie anslaget till *barnmorskeundervisningen och barnbördshusen*, nu 67,283 kronor, med 2,100 kronor till 69,383 kronor.

84:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 87) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande av *repetitionskurser för barnmorskor* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 15,500 kronor.

85:o) Beträffande ordinarie anslaget till ortopediska institutet kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

86:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89) att nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till skyddskoppypningen, nu 310,000 kronor, med 20,000 kronor till 290,000 kronor.

Riksdagen har nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *skyddskoppypningen*, nu 310,000 kronor, med 20,000 kronor till 290,000 kronor.

87:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90) har riksdagen nedsatt det ordinarie anslaget till *Svenska läkarsällskapet*, nu 2,500 kronor, med 1,000 kronor till 1,500 kronor.

88:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91) att för anordnande, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i stadsrådsprotokollet förordad förslag, av en ämbetsläkarkurs m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså anmäla, att riksdagen för anordnande, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordad förslag, av en *ämbetsläkarkurs m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 15,000 kronor.

89:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att till åtgärder för åstadkommande av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 157,000 kronor.

Beträffande de åtgärder, varom nu är fråga, har departementschefen icke ifrågasatt annan ändring i nu gällande grunder, än att statsbidrag för anskaffande, underhåll och drift av för sjukvårdsändamål avsedd automobil eller motorbåt, som för närvarande må utgå allenast för den tid av budgetåret, under vilken transportmedlet stått till förfogande för transport av läkare och sjuka, däri inberäknat den tid intill en månad årligen, varunder automobilen eller motorbåten undergått erforderlig reparation, skulle erhållas jämväl för viss tid, varunder transportmedlet på grund av klimatiska för-

hållanden icke kunnat hållas i trafik. Vad i detta hänseende ifrågasatts, har syns riksdagen rimligt och skäligt och har riksdagen alltså medgivit, att vid statsbidragets bestämmande må medräknas beträffande automobil högst tre och beträffande motorbåt högst sex månader, varunder vederbörande transportmedel av nu nämnd orsak ej kunnat användas i trafik.

Då den av Eders Kungl. Maj:t gjorda beräkningen av förevarande anslag ej heller givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen till åtgärder för åstadkommande av *förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra reservationsanslag av 157,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

90:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93) att till underhåll av särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 100,000 kronor.

I likhet med departementschefen har riksdagen ansett, att de förhållanden, som påkallade beviljande för innevarande budgetår av ett särskilt anslag till bekämpande av den olovliga införseln av spritdrycker m. m. i stort sett äro oförändrade och i varje fall icke förbättrade. Riksdagen har alltså funnit, att medel för ändamålet i fråga jämväl böra anvisas för budgetåret 1924—1925. Då det av Eders Kungl. Maj:t härför äskade anslagsbeloppet ej heller givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen till underhåll av *särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 100,000 kronor.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94) att för fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 55,000 kronor.

Riksdagen har för fortsatt utgivande av tidningen »*Polisunderrättelser*» för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 55,000 kronor.

92:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 95) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till upprätthållande av *centralbyrån för fingeravtryck* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 25,000 kronor.

Landsstaten.

93:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96) att under riksstatens femte huvudtitel, med uteslutande av det ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m., nu 300,000 kronor, under rubriken arvoden åt extra biträden hos länsstyrelserna m. m. uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 450,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har alltså under riksstatsens femte huvudtitel, med uteslutande av det ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m., nu 300,000 kronor, under rubriken arvoden åt *extra biträden hos länsstyrelserna m. m.* uppfört ett ordinarie reservationsanslag av 450,000 kronor.

94:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97) att höja det ordinarie förslagsanslaget till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 50,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså höjt det ordinarie förslagsanslaget till *vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna*, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 50,000 kronor.

95:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98) att till beredande av ortstillägg till vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,600 kronor.

Riksdagen har till beredande av *ortstillägg till vissa befattningshavare vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 3,600 kronor.

96:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 99) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till *avlönning och underhåll av en särskild polistyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, anvisat, att användas i huvudsak efter hittills gällande grunder, ett extra förslagsanslag av 1,200,000 kronor.

97:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1924—1925 till *ersättning åt lappfogdar m. m.* anvisat ett extra reservationsanslag av 43,550 kronor.

Diverse.

98:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101) att höja det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 600,000 kronor, med 50,000 kronor, till 650,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså höjt det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg*, nu 600,000 kronor, med 50,000 kronor till 650,000 kronor.

99:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 102) har riksdagen nedsatt det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 125,000 kronor, med 25,000 kronor till 100,000 kronor.

100:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) har riksdagen nedsatt det ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter*, nu 120,000 kronor, med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

101:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 104) har riksdagen nedsatt det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.*, nu 1,400,000 kronor, med 200,000 kronor till 1,200,000 kronor.

102:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106) och under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 73 anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen till beredande av *tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare* för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra förslagsanslag av 16,000 kronor.

103:o) Beträffande ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

104:o) Riksdagen får slutligen anmäla, att samtliga ordinarie anslag under femte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagits med oförändrade belopp.

Stockholm den 5 april 1924.

Med undersåtlig vördnad.